

AANBEVELING BRUTERING OVERHEVELINGS-
TOESLAG EN ARBEIDSPENSIOENEN

28 februari 2000, Publicatienr. 4/00

Aan partijen betrokken bij arbeidsvoorwaarden- en arbeidspensioenregelingen

Den Haag : 28 februari 2000
Ons kenmerk : S.A. 00. 04213/K
Uw kenmerk : -
Betreft : Aanbeveling brutering overhevelingstoelage en arbeidspensioenen

Geachte dames en heren,

Op 1 januari 2001 zal de overhevelingstoelage (OT) verdwijnen en in plaats daarvan zullen per die datum de bruto lonen, althans indien partijen betrokken bij arbeidsvoorwaardenregelingen niet eerder bij schriftelijke overeenkomst andere afspraken hebben gemaakt, worden verhoogd met een algemeen wettelijk bruteringspercentage, dat 1,9% van het loon zal bedragen met een maximum van fl. 1745,-- op jaarbasis.

Onderdeel van deze bruteringsoperatie is ook, dat in eerste aanleg de gevolgen voor de arbeidspensioenregelingen zullen worden geneutraliseerd door toepassing van een paraplubepaling, zoals omschreven in de Wet brutering overhevelingstoelage lonen (WBOL). Deze houdt in dat gedurende 4 jaar vanaf 1 januari 2001 de pensioengevende salarissen volgens wettelijk voorschrift moeten worden verminderd met het bruteringspercentage van 1,9% met een maximum van fl. 1745,--. De paraplubepaling is er op gericht partijen betrokken bij arbeidspensioenregelingen de gelegenheid te geven met elkaar te overleggen over de wijze waarop met de gevolgen van de brutering voor de arbeidspensioenen zal worden omgegaan. De paraplubepaling behoeft dan ook niet, of niet langer te worden toegepast zodra door partijen afwijkende afspraken zijn gemaakt. Deze neutraliserende paraplubepaling loopt op 1 januari 2005 af.

Per 1 januari 2005 eindigt ook een andere paraplubepaling, op grond waarvan bij franchises die direct gekoppeld zijn aan de AOW, uitgegaan moet worden van de zogeheten vóór-Oortse AOW-bedragen.

Over de gevolgen van de brutering die na 1 januari 2005 zullen optreden wanneer voor dit tijdstip door partijen geen wijzigingen worden overeen gekomen, dus bij ongewijzigd beleid, hebben de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF) en de Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen (VB), een studie laten verrichten door het onderzoeksbureau Watson Wyatt Brans & Co. Tevens is onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingsrichtingen.

De uitkomsten van dit onderzoek zijn neergelegd in een rapport dat in november 1999 is verschenen¹.

Ten tijde van het uitkomen van het rapport waren het OT-percentage per 1 januari 2001 (2,05%) en het daarvan rechtstreeks afgeleide bruteringspercentage van 1,9% nog niet bekend. In het rapport is uitgegaan van een bruteringspercentage van 2%. Als gevolg hiervan zullen de in het rapport beschreven effecten in de praktijk gemiddeld iets minder groot uitvallen. De conclusies blijven echter gelijk. De belangrijkste conclusies uit het rapport zijn opgenomen in bijlage 2 bij deze brief.

Aangezien uit het rapport duidelijk blijkt, dat zonder aanvullende maatregelen de brutering van de OT uiteenlopende en soms grote gevolgen kan hebben voor het niveau en de kosten van de arbeidspensioenen, acht de Stichting van de Arbeid het van groot belang dat partijen betrokken bij deze regelingen zo spoedig mogelijk met elkaar zorgvuldig nagaan welke consequenties de bruteringsoperatie zal hebben voor de pensioenregeling(en) waarvoor zij verantwoordelijk zijn; dit ten einde tijdig adequate maatregelen te treffen.

Hoewel de neutraliserende paraplubepalingen pas per 1 januari 2005 zullen aflopen en er dus nog een ruime tijdsperiode resteert, beveelt de Stichting van de Arbeid partijen niettemin met klem aan om spoedig, zo mogelijk vóór 1 januari 2001, afspraken te maken om alle gevolgen van de bruteringsoperatie voor de arbeidspensioenen in totaliteit zo loonkosten- en inkomensneutraal mogelijk te laten verlopen.

Daar waar het overleg over de vernieuwing van de pensioenregeling - dit op basis van de aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid² en de afspraken die zijn neergelegd in het Convenant inzake de arbeidspensioenen³ - nog gaande is of nog moet aanvangen, verdient het aanbeveling bij dit overleg tevens het overleg over de doorwerking van de bruteringsoperatie te betrekken.

Ook kunnen partijen het onder omstandigheden opportuun achten om de gevolgen van de bruteringsoperatie voor de arbeidspensioenen op een andere wijze binnen het arbeidsvoorwaardenpakket te compenseren.

Een handreiking voor een aanpak van de gevolgen van de brutering van de OT voor de arbeidspensioenen is opgenomen in bijlage 1 bij deze brief. Voor de mogelijke

---

¹ Onderzoeksrapport van Watson Wyatt Brans & Co; november 1999. Dit rapport is verkrijgbaar bij de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF, tel. 070 3490 190) en de Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen (VB, tel. 070 3987 201).

² Stichting van de Arbeid: **Aanbevelingen gericht op vernieuwing van pensioenregelingen**; 20 mei 1997; publicatienr. 6/97

³ **Convenant inzake de arbeidspensioenen**; overeengekomen tussen het Kabinet en de Stichting van de Arbeid op 9 december 1997; publicatienr. 12/97

oplossingsrichtingen wordt tevens verwezen naar het *Rapport inzake de gevolgen van de brutering van de overhevelingstoeslag voor de aanvullende pensioenregelingen*.

Hoogachtend,

STICHTING VAN DE ARBEID

drs. E.H. Broekema
secretaris

Handreiking voor een aanpak van de gevolgen van de brutering van de OT voor de arbeidspensioenen: een stappenplan

---

1. Waar worden partijen mee geconfronteerd?

- Afschaffing overhevelingstoelage (OT) per 1 januari 2001 in samenhang met een wettelijk verplichte verhoging van de bruto lonen met 1,9% tot een maximum van fl. 1745 op jaarbasis. Dit laatste geldt niet wanneer in het arbeidsvoorwaardenoverleg vóór 1 januari 2001 andere afspraken worden gemaakt (schriftelijk) ter compensatie van het afschaffen van de OT.
- Vanaf 1 januari 2001 tot 1 januari 2005 geldt een (wettelijke) paraplubepaling op grond waarvan voor de pensioenregeling de gebruteerde salarissen moeten worden gedebruteerd met hetzelfde bruteringspercentage, eveneens tot een maximum van fl. 1745 op jaarbasis, tenzij partijen andere afspraken maken over de wijze waarop voor de pensioenregeling andere maatregelen overeenkomen over de wijze waarop met de gevolgen van de brutering voor de arbeidspensioenregeling rekening zal worden gehouden.
- Per 1 januari 2005 zal eveneens een andere paraplubepaling, op grond waarvan bij franchises die direct gekoppeld zijn aan de AOW, uitgegaan moet worden van de zogeheten vóór-Oortse AOW-bedragen, worden beëindigd. Ook voor deze paraplubepaling geldt dat de verplichting komt te vervallen, zodra andere afspraken worden gemaakt, bijvoorbeeld door de bestaande formele koppeling van de franchise aan de AOW te vervangen door een beleidsmatige koppeling, hetgeen overigens door de Stichting van de Arbeid in 1997 is aanbevolen¹.
- Eventuele kostengevolgen van de bruteringsoperatie in de pensioensfeer worden door de Stichting van de Arbeid beschouwd als veroorzaakt door exogene factoren, zoals bedoeld in de *Kostenmeetwijzer* die tussen het kabinet en de Stichting van de Arbeid in het kader van het *Convenant inzake de arbeidspensioenen* eind 1997 is overeengekomen.
- Voor die personen waarvoor op 31 december 2000 een verhoogd OT-percentage geldt (sommige Vutters, sommige gepensioneerden met een Rijks- of ABP-pensioen alsmede sommige personen die van hun (ex)werkgever een aanvullende werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkering ontvangen), zal een hiervan afgeleid verhoogd bruteringspercentage moeten worden toegepast.

---

¹ Stichting van de Arbeid: *Aanbevelingen gericht op vernieuwing van pensioenregelingen*; 20 mei 1997; publicatienr. 6/97

2. Inventarisatie van de gevolgen van de bruteringsoperatie op basis van:

- **de soort pensioenregeling** (eindloon-, middelloon-, beschikbare premie- en/of prepensioenregeling); dit in het bijzonder met het oog op de vraag of er zonder aanvullende maatregelen wel of geen backservice-lasten zullen optreden;
- **het gemiddeld salarisniveau** (bij een hoog gemiddeld salaris niveau leidt de bruteringsoperatie tot relatief lagere kosten);
- **de wijze waarop de franchise in de pensioenregeling is gedefinieerd** (bij een formele koppeling met de AOW op basis van de vóór-Oortse bedragen, dient op dit onderdeel overleg over een nieuwe formule voor de vaststelling van de franchise te worden gevoerd, aangezien een automatische overschakeling op de na-Oortse AOW zou leiden tot een forse vermindering van de nog op te bouwen aanspraken; terwijl bij eindloonregelingen ook de reeds opgebouwde aanspraken zouden worden verlaagd).

3. Oplossingsrichtingen²:

- a. Partijen zoeken gezamenlijk naar een oplossing gericht op een zo goed mogelijke **kosten- en (pensioen)inkomensneutraliteit binnen de regeling**. Aandachtspunten zijn in dit verband:
  - het bij eindloonregelingen voorkomen van backservice-lasten, bijvoorbeeld door het toepassen van een 'knipbepaling', zodat kostenstijgingen kunnen worden geneutraliseerd door aanpassing van de regeling (aanpassing heeft dan alleen betrekking op de toekomstige opbouw);
  - het oplossen van de bruteringsproblematiek in het kader van de vernieuwing van de pensioenregeling waarbij de bestaande franchise wordt verlaagd en de daaruit voortvloeiende kostenconsequenties elders in de regeling worden gecompenseerd.
- b. Partijen zoeken gezamenlijk naar een oplossing gericht op een zo goed mogelijke **kosten- en (pensioen)inkomensneutraliteit binnen het totale arbeidsvoorwaardenpakket**. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan:
  - het vóór 1 januari 2001 in het arbeidsvoorwaardenoverleg overeenstemming bereiken over een afwijkend (lager) bruteringspercentage waarmee de pensioengevolgen, al of niet met inbegrip van eventuele backservice-gevolgen, worden verdisconteerd;

---

² Deze opsomming is zeker niet limitatief. Ter zake wordt verwezen naar de in het onderzoeksrapport van Watson Wyatt Brans & Co, dat in opdracht van OPF en VB is vervaardigd, beschreven oplossingsrichtingen.

- indien dit niet vóór 1 januari 2001 kan worden gerealiseerd, is het uiteraard ook mogelijk de pensioenkostengevolgen van de bruteringsoperatie geheel of ten dele te compenseren door het overeenkomen van een geringere loonontwikkeling dan anders mogelijk zou zijn geweest.

4. Bijzonder aandachtspunt:

- Personen of groepen met een verhoogd OT-percentages.

5. Aanbeveling Stichting van de Arbeid:

- De Stichting beveelt met klem aan om spoedig, zo mogelijk vóór 1 januari 2001, afspraken te maken om alle gevolgen van de bruteringsoperatie voor de arbeidspensioenen in totaliteit zo loonkosten- en inkomensneutraal mogelijk te laten verlopen.
- Daar waar het overleg over de vernieuwing van de pensioenregeling, op basis van de aanbevelingen van de Stichting van de Arbeid en de afspraken die zijn neergelegd in het Convenant inzake de arbeidspensioenen nog gaande is of nog moet aanvangen, verdient het aanbeveling bij dit overleg tevens het overleg over de doorwerking van de bruteringsoperatie te betrekken.
- Ook kunnen de partijen het onder omstandigheden opportuun achten om de gevolgen van de bruteringsoperatie voor de arbeidspensioenen op een andere wijze binnen het arbeidsvoorwaardenpakket te compenseren.

Samenvattende conclusies uit het *Rapport inzake de gevolgen van de brutering van de overhevelingstoelage voor de aanvullende pensioenregelingen*¹

---

1. Zonder aanvullende maatregelen kan de brutering van de overhevelingstoelage uiteenlopende en soms grote gevolgen hebben voor het niveau en de kosten van de aanvullende pensioenregelingen. Deze gevolgen kunnen per pensioenregeling zeer verschillend zijn. In de eerste plaats zijn de gevolgen afhankelijk van de soort pensioenregeling (eindloonregeling, middelloonregeling enz.). In de tweede plaats zijn de gevolgen verschillend per salarisniveau. In de derde plaats zijn de gevolgen afhankelijk van de formulering van de franchise.
2. Per saldo kunnen de gevolgen voor de diverse pensioenregelingen dan ook sterk uiteenlopen, van financieel gunstig tot financieel ongunstig.
3. Enerzijds leidt brutering tot een hoger (pensioengevend) salaris en dientengevolge tot hogere pensioenkosten. Anderzijds zal het niet langer mogelijk zijn de zogenoemde voor-Oortse AOW-bedragen te hanteren bij de berekening van de pensioenaanspraken. Hierdoor zullen de pensioenkosten - afhankelijk van de formulering van de franchise - kunnen dalen. Het effect van de hogere (na-Oortse) franchise (waardoor pensioenaanspraken kleiner worden) is groter dan het effect van het hogere pensioengevende salaris (waardoor pensioenaanspraken kleiner worden).
4. De beschreven oplossingsvarianten laten zien dat het mogelijk is om de kosteneffecten van de bruteringsoperatie min of meer te neutraliseren. Dit kan echter niet zonder inbreuk te maken op het individuele niveau van pensioenaanspraken. De 'ideale' oplossing, die voorkomt dat de bruteringsoperatie leidt tot gewijzigde aanvullende pensioenaanspraken, bestaat niet. Het is onmogelijk om op een eenvoudige, generieke wijze een problematiek op te lossen die, zoals uit het rapport blijkt, zo veelvormig is. Aan elke oplossingsvariant kleven zowel voor- als nadelen. Daarbij kunnen met name de inkomensherverdelende effecten worden genoemd. Om die reden wordt de aanbeveling aan de betrokkenen gedaan de kostenconsequenties van de brutering te kwantificeren en mee te geven aan sociale partners als input voor het arbeidsvoorwaardenoverleg.

---

¹ Onderzoeksrapport door Watson Wyatt Brans & Co van november 1999. Dit rapport is verkrijgbaar bij de Stichting voor Ondernemingspensioenfondsen (OPF), telefoon 070 - 3490 190 en bij de Vereniging van Bedrijfspensioenfondsen (VB) , telefoon 070 - 3987 201.